

Natuurtalenten, zo beschrijft Dale Morris, Amerikaan en senior econoom bij de Nederlandse ambassade in Washington D.C., de Nederlanders op het gebied van watermanagement. Morris is directeur van het Nederlandse Water Management netwerk in de VS met als focus Louisiana, Florida and Californië. Daarnaast is hij een van de initiatiefnemers van Dutch Dialogues, een overlegorgaan waarin Nederlandse professionals op het terrein van watermanagement de dialoog aangaan met hun vakgenoten in Louisiana. Vanuit zijn positie als zeer betrokken buitenstaander geeft Morris zijn visie op datgene wat Nederland sterk maakt in het buitenland wanneer het gaat om watermanagement.

Dale Morris: “Nederlanders kunnen niet alleen helpen, maar ook leren”

Geografisch nadeel bezorgt Nederland internationaal voordeel in watermanagement

Door Sandra Meulenbelt

Overleven in de delta en droge voeten houden, die al eeuwen gevoelde typisch Hollandse noodzaak heeft de Nederlanders tot grote hoogte gedreven waar het watermanagement betreft. Dale Morris constateert dat Nederlanders weliswaar niet de enige zijn die internationaal een rol van betekenis spelen op het terrein van watermanagement, maar dat de Nederlanders een streepje voor hebben door een geografisch nadeel. “Nederlanders zijn natuurtalenten op sommige onderdelen van watermanagement omdat ze wel moeten. Het is in veel opzichten een kwestie van overleven bij hen. Door de ruime inzet van middelen en de sterke focus in onderwijs en onderzoek als noodzakelijk gevolg daarvan, heeft Nederland als vanzelfsprekend in veel opzichten de leiding genomen op het internationale toneel van watermanagement.” Aldus Morris.

Integratie als kracht

Dijken bouwen, daar zijn Nederlanders traditioneel goed in. Dale Morris nuanceert dat beeld: “Ik vraag mij af of de Nederlanders echt beter zijn in het daadwerkelijke bouwen van een dijk dan bijvoorbeeld de Amerikanen of de Chinezen. Waar het veel meer om draait is het vermogen tot integratie dat de Nederlanders geleidelijk aan hebben ontwikkeld. Verschillende onderdelen van overstromingsbeheer zoals primaire en secundaire dijken, pompstations, sluisen en waterkeringen hebben de Nederlanders leren integreren in een meervoudige verdedigingsstrategie. Het op die manier met elkaar

verbinden van verschillende interactieve instrumenten van overstromingsbeheer is zeer effectief en heeft de Nederlanders waarschijnlijk hun internationale voorsprong bezorgd. In het verlengde daarvan zijn Nederlanders ook heel goed in het inspecteren en monitoren van dijken en het ontwikkelen van technologieën op dat gebied. Vooral de manier waarop ze omgaan met de data overdracht binnen die systemen is erg sterk. Sinds de overstromingen van de grote rivieren in 1993/1995 vindt er elke vijf jaar een inspectie van alle dijken plaats. De technologie en inspectie methodologie die de Nederlanders daarvoor gebruiken, exporteren ze ook. Maar waar de Nederlanders onbetwist de slimste van de wereld in zijn is in hun integrale visie op stedelijk ontwerp, overstromingsbeheer, de veerkracht van het landschap en landschapsarchitectuur. Nederlandse landschapsarchitecten kijken naar het landschap op een andere manier en in een veel breder perspectief dan hun concurrenten. Misschien is ook die visie geboren uit noodzaak, maar in ieder geval inspireren ze hun Amerikaanse vakgenoten door de integratie van rood, blauw en groen op een manier die zowel esthetisch verantwoord als economisch waardevol is zonder ooit de beperkingen uit het oog te verliezen. Sterker nog, de beperking is het uitgangspunt dat de kracht van hun visie versterkt.

Katrina

Sinds orkaan Katrina de stad New Orleans in volle hevigheid

Het is aan het New Orleans Water Management Strategy team (WMS), waarin veel Nederlandse partijen deelnemen, om het Nederlandse 'Living with water' concept in de stad New Orleans te implementeren

Nederland heeft geluk met een overheidsstelsel dat een autonome waterautoriteit mogelijk maakt

Het gaat niet om verhoging van het beschermingsniveau, maar om verhoging van de veerkracht van een stedelijke omgeving

Dale Morris: vraagt zich af of de Nederlanders echt beter zijn in het daadwerkelijke bouwen van een dijk dan bijvoorbeeld de Amerikanen of de Chinezen

trof in 2005 hebben Dale en Nederlandse experts intensief contact met de overheid van Louisiana om hulp te bieden waar mogelijk. De Nederlandse ambassade deed een sterke steunbetuiging naar de Senator van Louisiana, Mary Landrieu, kort na de ramp. De motivatie hiervoor was zuiver altruïstisch en ingegeven door de behoefte hulp te bieden vanuit deskundigheid en ervaring met watermanagement. Niettemin betekende de hulp van Nederland aan Louisiana ook dat de promotie van Nederlands watermanagement sinds Katrina stevig op de kaart staat in de VS. Nederlandse bedrijven en Nederlandse kennis worden door de inspanningen van het Nederlandse watermanagement netwerk verbonden met de restauratiewerkzaamheden in Louisiana. Het New Orleans Masterplan (zie kader) dat is ontworpen in 2010, erkent bovendien openlijk te hebben geleerd van de Nederlandse ervaringen die in ons land hebben geleid tot het Deltaprogramma 'Nederland leeft met water' en het kennisprogramma 'Building with Nature'. Behalve in New Orleans, is het Nederlandse watermanagement netwerk sindsdien ook elders in de Verenigde Staten actief met het verspreiden van Nederlandse kennis en expertise. Voorbeelden daarvan zijn the California Bay Delta, the Everglades, New York, Galveston, Chesapeake Bay en langs de Mississippi River.

Nederlandse denkwijze als exportproduct

De typisch Nederlandse denkwijze die ten grondslag ligt aan de programma's 'Nederland leeft met water' en 'Building with Nature' is kennelijk exporteerbaar. 'Building with Nature' is een kennisprogramma dat als missie heeft het ontwikkelen van nieuwe kennis en expertise voor de duurzame inrichting van kust-, delta- en riviergebieden. Met deze kennis wil de Nederlandse watersector ecodynamische gebiedsontwikkeling bevorderen. Dat houdt in dat gegeven de infrastructurele, economische en maatschappelijke randvoorwaarden de kansen die het natuurlijke systeem biedt, optimaal benut worden. 'Nederland leeft met water' heeft een vergelijkbaar uitgangspunt zoals verwoord in het daar aan ten grondslag liggende Nationaal Waterplan 2009-2015 waarin ruimte geven aan het water in plaats van het tegen te houden de rode draad vormt. Dale Morris is zeer te spreken over beide programma's en roemt wederom integratie als drijvende kracht achter het kennisprogramma 'Building with Nature'. "Ik weet niet of Nederlandse wetenschappers op zich slimmer zijn dan Amerikaanse, maar de samenwerking van alle participanten van de watersector in 'Building with Nature' en de sterke focus en steun die uitgaat van de Nederlandse overheid naar dit programma maken een cruciaal verschil. Nederland onderscheidt zich zo niet alleen door slimme onderzoekers en wetenschappers, maar ook door het aanbieden van een systeem waarbinnen deze mensen kunnen floreren."

Over de Nederlandse manier van denken als exportproduct is Morris positief. Voor het concept van 'Building with Nature' ziet hij duidelijk toepassingsmogelijkheden in andere landen. In een samenwerkingsprogramma met Louisiana proberen hij en zijn team de uitgangspunten van het programma al toe

Nederlanders zijn de slimste in hun integrale visie op rood, groen en blauw

te passen met betrekking tot de restauratie van de Louisiana 'wetlands' die het grootste deel van de Louisiana kust beslaan. Morris: "In de rivieren die door de wetlands lopen, in 'Cajun English' 'Bayous' genoemd, is veel sedimentafzetting. Door sediment over de dijken van de rivier de 'wetlands' in te loodsen kun je de regeneratie van de 'wetlands' bevorderen. Er zijn dan wel enige economische consequenties, bijvoorbeeld doordat je de garnalenvangst in de wetlands beperkt, maar het grote voordeel is dat je door het herstel van de 'wetlands' een natuurlijke stormvloed vermindering creëert die de hoogte van de golven kan temperen in het geval van een orkaan. Ook voor 'Leven met water' ziet Morris exportmogelijkheden: "De 'leven met water' component is bijna een delta technologie component waarbij het gaat om de integratie van een aantal technologieën, processen en benaderingen met als gevolg verhoging van het beschermingsniveau. Bij 'Leven met water' gaat het niet om verhoging van het beschermingsniveau, maar om verhoging van de veerkracht van een stedelijke omgeving, wat iets anders is dan bescherming, maar het wordt bereikt op bijna dezelfde manier namelijk door de integratie van technologieën, processen en praktijken, en stedelijk ontwerp. In Louisiana kiezen wij duidelijk voor deze brede benadering gecombineerd met Amerikaanse ervaringen.

800 Jaar voorschrijdend inzicht

Ondanks zijn optimisme plaatst Morris een belangrijke kanttekening bij de exportmogelijkheden van Nederlandse ideeën en denk- en werkwijzen: "Nederlanders hebben behalve goede 'hardware' in de vorm van dijken en sluisen en pompstations nog een heel belangrijke troef, namelijk een uitermate robuust en geraffineerd overstromingsbeheer systeem geleid door de waterschappen. Een systeem dat bovendien het resultaat is van 800 jaar voortschrijdend inzicht. Het Amerikaanse systeem is bij lange na niet zo geavanceerd en geraffineerd, sterker nog men is hier niet in die mate bezig met overstromingsbeheer als in Nederland. Nederland heeft geluk met een overheidsstelsel dat een autonome waterautoriteit mogelijk maakt met een eigen heffingsmogelijkheid. In de Verenigde Staten is het watermanagement verdeeld over de federale, statelijke en lokale overheden, elk met hun eigen autonomie en autoriteit. Dat brengt met zich mee dat er weinig coördinatie is betreffende watermanagement. Bovendien lopen de problemen, als ze zich al voordoen, wat in veel binnenlandse staten eenvoudig niet het geval is, te zeer uiteen om een integraal beleid mogelijk te maken. Bij het exporteren van Nederlandse ideeën speelt ook het beheer een belangrijke rol zoals de noodzaak van het inspecteren en monitoren van dijken en verzamelen van data volgens één procedure door alle waterschappen. Amerikanen erkennen het belang hiervan, maar zien tegelijkertijd in dat het niet haalbaar is in hun land door de politieke structuur en grote geografische verschillen."

Leren van de Amerikanen

Tot slot constateert Morris dat ook de Nederlanders nog wat kunnen, maar vooral willen leren van de Amerikanen. Morris:

"Het is duidelijk ondertussen dat de restauratiewerkzaamheden in Louisiana als onderdeel van het 'Louisiana Coastal Restoration and Protection Masterplan' doorgang zal vinden. Dat betekent dat er veel werk aan de winkel is en dat er fondsen beschikbaar zullen zijn. De Nederlanders kunnen daarbij niet alleen helpen, maar ook leren. Voor Nederlandse wetenschappers is dit project een speelveld doordat er fundamenteel onderzoek plaatsvindt dat de Nederlanders meer inzicht kan bieden in hun eigen problemen met het Nederlandse landschap. Een beter begrip bijvoorbeeld rondom zoet waterbeheer; hoe zit het met droogteperiodes en wat kun je er aan doen wanneer je zoetwater voorraden zoutig worden. Wat zijn de gevolgen van klimaatverandering op de stedelijke infrastructuur, enz., enz. Overal in de VS doen mensen 'cutting edge' onderzoek naar dit soort vragen wat het voor Nederlanders extra interessant maakt om van de partij te zijn. De export van Nederlandse creativiteit genereert op die manier dus ook weer nieuwe creativiteit."

MASTERPLAN

Net als de Nederlandse overheid, pakt ook de Amerikaanse overheid het probleem water planmatig aan. De Staat Louisiana beschikt over een 'Coastal Protection and Restoration Masterplan' dat elke vijf jaar wordt geactualiseerd. De meest recente versie, januari 2012, wordt naar alle waarschijnlijkheid binnenkort vastgesteld en bevat een verstrekkende meervoudige strategie waarvan restauratie van de wetlands deel uitmaakt. Na vaststelling moeten alle beslissingen op het lokale en statelijke niveau in overeenstemming zijn met dit plan. Zo ook de beslissingen in het kader van het Masterplan van de stad New Orleans, dat het laatst is vastgesteld in 2010.

De invloed van het Nederlandse waterbeleid is in zowel het statelijke als het lokale Masterplan merkbaar als gevolg van de inspanningen van de Nederlandse ambassade. Het sterkst is dit het geval in het Masterplan van de stad New Orleans dat de toekomst van de stad in verband brengt met het 'Leven met water' concept. De invloed van het Dutch Dialogues proces (www.dutchdialogues.com) is hier duidelijk merkbaar. Het is aan het New Orleans Water Management Strategy team (WMS), waarin veel Nederlandse partijen deelnemen, om het Nederlandse 'Living with water' concept in de stad New Orleans te implementeren.

In essentie vormen de voorstellen van het WMS, die de veerkracht van de stad in verband met overstromingen wil vergroten, de laatste verdedigingslinie van het Louisiana 'Coastal Protection and Restoration Masterplan'. Om stakeholders bij het New Orleans Masterplan inzicht te geven in de activiteiten van het WMS lopende het werkproces, is een speciale website opgezet: www.livingwithwater.com.